

Микола МИРКЕВИЧ: «Держава має змінювати принципи регулювання аграрного сектору»

ПОТОЧНИЙ МАРКЕТИНГОВИЙ РІК ПІДІЙШОВ ДО КІНЦЯ. З ЯКИМИ ВИКЛИКАМИ ДОВЕЛОСЬ БОРОТИСЯ УКРАЇНСЬКИМ АГРАРІЯМ ПІД ЧАС РОКУ, ЩО МИНАЄ, НАСКІЛЬКИ ДОРЕЧНОЮ БУЛА ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА, ЯКІ ЗМІНИ НАЗРІЛИ У ФІСКАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ ТА ЧОМУ ЦІНИ НА СІЛЬГОСППРОДУКЦІЮ НЕ ФОРМУЮТЬСЯ ПРОЗОРО МИ ПОГОВОРИЛИ З ПРЕЗИДЕНТОМ АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ УКРАЇНИ МИКОЛОЮ МИРКЕВИЧЕМ.

Доброго дня, пане Миркевич! Маркетинговий рік уже минає. Розкажіть, будь ласка, як аграрії оцінюють поточну ситуацію на ринку? Чого вони очікують від нового маркетингового року?

Цей маркетинговий рік видався дуже складним у всіх розуміннях цього слова. Ми стикнулися з різким обвалом цін на його початку та зростанням вартості добрив, палива та вартості інших ресурсів навесні. Девальвація

національної валюти надала підтримки експортерам, однак ми (прості фермери) не надто відчули плече держави. З іншого боку, незважаючи на всі ті виклики, що постали перед нами як з економічного, так і з політичного боку, ми добре відсіялися та сподіваємося на новий щедрий урожай.

Минулого року Україна виростила рекордний урожаєм зернових і олійних культур. Багато експертів натякають на те, що пропорції виробництва, наприклад кукурудзи та соняшнику, є викривленими та не відповідають офіційній статистиці. Як це може зашкодити аграріям?

Великі компанії намагаються засіяти найбільш рентабельні культури, що порушує правила і технології сівозмін. А тому мають вдаватися до маніпулювання зі звітністю. Фермери, які працюють на своїй землі, зазвичай дбають про те, щоб не виснажувати землю та отримувати стабільно високі врожаї, користуючись природними можливостями землі.

Криза перевиробництва минулого року призвела до зниження закупівельних цін на рівні, що не покривав затрати на виробництво. Як можна цьому зарадити? По-перше, треба з'ясувати, хто є ціноутворювачем на ринку. Ми пишаємося тим, що входимо в трійку найбільших експортерів зернових. проте якою ціною – хтось знає? Так, США – лідери зернового ринку, але фермер там не працює у збиток – збитки на реальному ринку вони принаймні можуть захеджувати. Виробники по всьому світу об'єднуються та намагаються скоординувати свою роботу таким чином, щоб бути сильнішими та впливовішими під час формування цін. На жаль, у нас деякі спроби кооперації були успішно поглинені тими ж 10–20 трейдерськими компаніями, які забезпечують майже весь експорт зерна з України. Конкуренція між ними дуже сумнівна, адже цінові пропозиції зазвичай є узгодженими та коливаються в межах 1-2 доларів на тонні.

Яка, на Вашу думку, має бути роль державного регулювання у питанні виробництва культур та споживчих товарів?

Є декілька моделей участі держави на ринку. Зараз багато говорять про повну дерегуляцію, так звану лібертаріанську модель повної свободи дій для бізнесу. Так, це міг би бути дійсно широкий жест держави на шляху до спрощення регуляторного впливу на бізнес. Але, на моє переконання, такий крок можливий у разі високого ступеня довіри між владою і бізнесом, де бізнес чесно платить у повному обсязі (я це підкреслюю), а держава не використовує регуляторні важелі як корупційний механізм – це не менш важливий фактор. Я вважаю, що ні держава, ні бізнес до таких стосунків поки що не готові. Тож висновок досить простий: держава має контролювати найважливіші питання здійснення аграрної політики: створювати правила гри на ринку — рівні для всіх учасників, виконувати роль арбітра та створювати нові можливості для розвитку нових ринків. Я вважаю, що у нас є колосальний потенціал для розвитку переробки зернових та створення нових робочих місць у цьому секторі. Оглядаючись на стан економіки, думаю, це буде актуальнішим за дозвіл бізнесу відбити кошти, які він втратив за час революційного періоду, зменшення експорту товарів з меншою доданою вартістю...

Як Ви оцінюєте ініціативу щодо законодавчого регулювання розміру земельного банку?

Треба створювати умови для розвитку виробництва сільгосппродукції та ефективного використання земель. Якщо деякі компанії набирали земельні банки у сподіванні продати нашу ж землю нам за більші гроші, то я вважаю таке неприйнятним. Такі речі потрібно регулювати та ставити на місце.

Наскільки є сприятливою податкова політика для розвитку фермерства в Україні?

Відверто, я вважаю, що оподаткування АПК дещо застаріло. Аграрний сектор вже трохи окріп, подорослішав, отож треба, окрім соціальної відповідальності, сплачувати той рівень податків, що дозволить і країні розвиватися, однак без суттєвого тиску на виробників. Влада має сумлінно виконувати прийняті закони.

Які зміни чинного законодавства Ви вважаєте назрілими?

Уже час ввести в усі сектори національної економіки диференційовану систему оподаткування. Більше працюєш – більше заробляєш – більше платиш податків. Наче все просто і зрозуміло. Така система оподаткування вже давно використовується у світі, тож я вважаю, що настав час її ввести і в Україні.

Чи користуються національні фермери державними програмами підтримки?

Наші фермери майже не користуються програмами державної підтримки. Це пов'язано насамперед з корупційними явищами, які переслідували тих, хто виявляв бажання отримати допомогу держави. З кожним роком за такою допомогою зверталось все менше фермерів, і, відповідно, такі програми скорочувалися. Хочу зазначити, що, навіть не користуючись програмами державної підтримки, українські фермери та населення виробляють левову частку продукції тваринництва в Україні.

Багато хто знає, що є різні підходи до розвитку сільського господарства. Якою Ви бачите подальшу роль фермерства в аграрній економіці України?

Різні форми господарювання мають свої переваги та слабкі місця. Великі компанії можуть, наприклад, вирощувати великий обсяг зернових та олійних культур – будь ласка. Фермери виробляють молоко, м'ясо та інші продукти, які є натуральними та якісними. Це різні ринки, і якщо компанії працюватимуть у своєму сегменті ринку, я думаю, в такому разі нас очікує тільки розвиток та взаємовигідне співіснування. Проте ще раз повторюся, робота компаній має відбуватися за диференційованою системою оподаткування.

Вже понад 20 років минуло з того часу, як Україна здобула незалежність та обрала ринковий вектор розвитку національної економіки. Однак ринкова економіка неможлива без розвиненого біржового ринку на основних ринках, для України – це аграрний. Чому, на Вашу думку, процес становлення біржової торгівлі відбувається з такими потугами?

Дійсно, біржова торгівля розвивається у нас якось дуже важко. Саме через несформований цивілізований ринок ми отримуємо шалені збитки та не можемо оперативним впливом на ціноутворення на ринку. Тут існує декілька факторів: по-перше, після радянської школи життя багато хто з аграріїв просто не сприймав біржі як потрібний інструмент ринкового середовища та були вороже налаштовані. Це сьогодні ми романтично розповідаємо про можливість хеджування на біржових майданчиках, а у 90-х слова «посередництво» та «торгівля» сприймалися на кшталт бандитизму.

По-друге, з моменту здобуття незалежності й до сьогодні українські біржі так і не стали ціноутворюючим інститутом на ринку, а тому й довіра до них у аграріїв не дуже висока.

Однак всі мають розуміти, що врешті-решт ми прийдемо до цивілізованої біржової торгівлі на аграрному ринку. Раніше чи пізніше це відбудеться – залежить від нас.

Чого Ви побажали б у новому маркетинговому році?
Бажаю гарного врожаю та високих прибутків від роботи. Я знаю, що є певні спроби протиснути ринкові ціни на початку маркетингового року, проте хочу застерегти, що це може обернутися вже «зерновим майданом».